Jolsvai András

# *Márton Irma*

**fejezetek egy készülő regényből**

**7.**

Márton Irma harminckét éves, budapesti illetőségű, reformált vallású hajadon egyetlen igazi luxust engedett meg magának, a telefont. Márton Irma, bár nem lett belőle tudós, lelkes híve maradt a tudományos haladásnak, benne a technikai fejlődésnek: a rádióhullámok terjesztését éppúgy szívügyének tekintette, mint a tenger alatti kábelekét, nem csoda, hogy a telefonhírmondónak sem volt nála odaadóbb propagátora – és amikor erre lehetőség nyílott, elsők között lépett az előfizetők, akkoriban népesnek még semmiképp nem mondható, táborába.

Érzelmi döntés volt ez, természetesen, de Márton Irma soha nem engedte meg magának, látszatra legalábbis, hogy az érzelmei vezéreljék. Racionális érveket keresett tehát a döntéshez, és meg is találta őket: végre is nagyon könnyen alakulhatott úgy az élet, hogy egy szülésznőnek gyorsan meg kellett jelennie valamilyen helyszínen, és hogy elérjék, azt a telefon alaposan meg tudta könnyíteni. Tudta volna: merthogy Márton Irmát, pedig már harmadik éve, hogy előfizetőnek számított, még egyszer sem hívták fel azért, hogy igénybe vegyék szolgálatait, holott foglalkozását (okleveles szülésznő) a telefonkönyvben is gondosan feltüntette. Az igazat megvallva Márton Irmát a kutya se hívta fel hónapszámra: leszámítva a téves kapcsolásokat (mióta automata telefonközpontok is működtek a városban, ezek elszaporodtak némiképp), a telefonbetyárkodásokat (Kiss lakás? cserélje nagyobbra!) meg a vonalvizsgálati hívásokat, soha meg nem szólalt a készüléke. Maga hébe-korba felhívta a pontos időt, a tudakozót vagy a normál á hangot, csak azért, hogy érezze a membrán pengését, és beszívhassa a bakelit illatát, és belemondhassa a virágformájú hangszóróba, halló, itt Márton Irma beszél. Márton Irma azzal magyarázta a telefon csökönyös hallgatását, hogy ritkán van otthon. Amikor házon kívül tartózkodik, bizonyosan sokan keresik – de arról ő, fájdalom, nem értesül.

Még Frigyesi professzor is a fejét csóválta, amikor Márton Irma beszámolt neki a telefonjáról – jelezve, hogy így a professzor úr is könnyebben megtalálhatja, ha keresné. Az a fejcsóválás bizony azt fejezte ki, hogy Frigyesi professzor fölösleges fennhéjázásnak tartja az ilyesmit. A maga részéről tökéletesen megfelelőnek véli az eddig alkalmazott, jól bevált módszert, hogy ha váratlan szükség mutatkozik a kisasszony jelenlétére,

akkor ír neki két sort, amit a kórházi altiszt seperc alatt kézbesít a motorján. Ilyesmi egyébként se fordul elő túl gyakran, évente egyszer-kétszer legfeljebb. Ezért igazán kár lenne több kilométernyi drótot fektetni keresztül a városon. Ilyesmiket fejezett ki a Frigyesi professzor fejcsóválása, de mondani csak annyit mondott, tessék akkor bediktálni a kapcsolási számot az asszisztensemnek, legyen meg nála, ha szükség mutatkozna. Márton Irma fölírta hát egy darab papírra, hogy 52- 171, mert ez volt az ő alállomásának a száma, és bevitte a Frigyesi professzor titkárnőjéhez. Biztos volt benne, hogy az a szőke liba még aznap elveszti a számot.

Annál nagyobb volt a meglepetése, amikor egy nyári estén, kilenc óra felé – Márton Irma éppen becsukta a könyvet, amit olvasott (Kosztolányi: Édes Anna), s csavarta le az állólámpát – megszólalt a telefon. Frigyesi professzor volt a vonal végén, a hangja remegett.

– Hívjon egy taxit, és jöjjön be azonnal! – ennyit mondott csak, azt is hadarva, aztán lecsapta a kagylót.

Márton Irma csak egy pillanatig hezitált, átöltözzék-e, aztán a cipője után nyúlt. Szerencséje volt, a Vígszínház előtti droszton állt egy szabad autó, Márton Irma tizenkét perc múlva már felfelé szaladt a klinika fő-lépcsőjén.

A szülőszobában dermesztő kép fogadta. Márton Irma látott már ezt-azt az elmúlt tizenkét évben, de ilyenhez foghatót még soha. A műtőasztalon egy harminc körüli, szőke nő feküdt ájultan, Frigyesi professzor saját kezűleg próbálta nyomon követni a pulzusát. Az asztal túloldalán Stein tanár úr állott, ami önmagában is baljós helyzetet jelzett. Stein tanár úr a sebészeti osztály vezetője volt, akit a háta mögött csak úgy hívtak, a hentes: állítólag előbb amputált, s csak aztán kérdezett. Hogy Stein tanár úr jelen van egy szülésnél – merthogy mégiscsak szülésről volt szó, vagy valami olyasmiről, a csenevész magzat, burkában, a műtőasztalon feküdt, de a köldökzsinórt még nem vágták el – az mindig komplikációt kellett jelentsen: nem volt ez másképpen ezúttal sem. A komplikáció fokáról pedig akkor alkothatott fogalmat a Márton Irma, amikor meglátta a falfehér altatóorvost, aki az éteres tömlőt a szeme elé tartotta, hogy ne lásson semmit, meg az ügyeletes nővért, aki a Stein doktornak adta föl a szikét, tampont, remegő kézzel, és közben zokogott. Ráadásul az egész műtőt elöntötte a vér: a köpenyeket, az asztalt, a padlókövet is vastagon borította. Márton Irma úgy érezte, mintha egy háborús támadás közepébe került volna. Nem tudta elképzelni, hogy az a törékeny asszony vesztett volna ennyi vért: kell itt még lenni néhány halottnak, sebesültnek.

Stein doktor, a hentes, aki egyébként kitűnő operátor hírében állt, ahogy máskor, most sem tett lakatot a szájára.

– Hogy ki volt az az átkozott sintér – ordította, miközben egy elroncsolódott béldarabot próbált leválasztani a hasüreg belső faláról, ahová egy hajdani műtét elhibázott befejezésekor került – aki ezt elkövette! Törjön le a keze annak a sarlatánnak!

Doktor Stein valójában azt ordította, hogy „törjön le a kibaszott keze annak a balfasznak!", de szavainak élét rész szerint a szájmaszk, rész szerint az ügyeletes nővér fel-feltörő zokogása tompította annyira, hogy a többiek megmaradhattak a szalonképesebb változatnál. Kiderült aztán, kézen-közön, hogy az asszonyt mentő hozta be egy órája a körútról. Ötödik-hatodik hónapban lehetett, séta közben elájult az egyik bolt kirakatánál, ráadásul a vérzés is elkezdődött, s mire a klinikára ért, különös módon a szülés is megindult. Frigyesi professzor, aki az esetet később publikálta az Orvosi Hetilapban, bevallotta, hogy maga sem találkozott azelőtt az anyai szervezet efféle vészjelzésével, mintha a természet maga döntött volna úgy, hogy kimenti a magzatot a bajba jutott anyai testből. Más kérdés persze, hogy a folyamat hamar elakadt, de már visszafordíthatatlan státusban: akkor következett a császármetszés. És az igazi döbbenet: a vastagbél egy részét valaki évtizedekkel ezelőtt hozzávarrta a hasfalhoz, így a belek nem tudtak kitérni a növekvő magzat elől, elzáródtak és roncsolódtak. Akkor szalajtottak a Stein doktorért, és ő meg is tett mindent, amit ebben a helyzetben meg lehetett tenni. Szabott, varrt, rövidített, javított. És közben káromkodott, megállíthatatlanul.

A legoptimistább forgatókönyv úgy szólt, hogy ha a műtét sikerül, visszavarrják a magzatot a hasüregbe, hadd fejlődjön ott tovább, de elég hamar látszott, hogy ez a legyengült női test nem vállal több feladatot. Amikor Stein végzett, Frigyesi elvágta a köldökzsinórt, és magzatból ily módon újszülötté előlépett kis lényt a Márton Irma gondjaira bízta. Ő pedig a közben megérkezett alorvosokkal az anya megmentéséhez fogott. Vérátömlesztés, újraélesztés, fájdalomcsillapítás követték egymást hosszú órákon át. A nő egyszer, egyetlenegyszer tért magához, csodálatos módon megértette, hol van, és mi történik körötte, elhaló hangon megkérdezte, „lány, ugye?", aztán elájult, meg sem várva a választ.

Négy óra múlva halt meg.

Márton Irma végigcsinálta a protokollt a csecsemővel, egy kiló öt deka, negyvenhat centiméter, írta föl a megfelelő rubrikákba. Az apróságnak lefelé görbedt a szája, de hangot nem adott, és a szemét se volt hajlandó kinyitni. Még lélegzik, gondolta Márton Irma, miközben bepólyálta: a gyermeken lötyögött a legkisebb pólya is. Rátette egy gurulós kocsira, aztán fölhívta a koraszülött osztályt, jöhetnek az új delikvensért.

Végül vett egy nagy levegőt, és kiment a folyosóra.

A jó hírek az orvosoknak jutnak, a rosszak maradnak a bábákra.

– Molnár úr? – lépett a z elgyötört arcú férfihez, aki egy doboz cigarettát elszívott az elmúlt órákban. – Fogadja őszinte részvétemet.

A férfi nyelt egyet.

– De a feleségem, ugye, jól van?

– A felesége hunyt el, uram. A fia él, de ha elfogad tőlem egy tanácsot, kereszteltesse meg minél előbb.

## 8.

Márton Irma harminckét éves, budapesti illetőségű, reformált vallású hajadon, bár ezt magának se vallotta be sosem, bizonyos mértékig megkönnyebbült az apja halálakor. Márton Irma rajongva szerette az apját, de amíg ő élt, Márton Irma nem volt más, mint az apja meghosszabbítása, másolata, változata, alegysége.

Most végre önmaga lehetett.

Most végre nővé válhatott.

Volna, ha nem lett volna olyan reménytelenül csúnya.

Márton Irma persze tisztában volt vele, hogy nem egy szépség, ifjabb korában nézett tükörbe ő is, épp eleget mondták neki, félig-meddig tréfásan, hogy tiszta apja, de egyfelől elnézőbb volt magával, legalábbis ebben a tekintetben, másfelől meg nem tudta még, hogy a külcsín ennyire behatárolhatja az ember lehetőségeit.

Az alakjával voltaképpen nem is volt nagy baj, volt melle, dereka, csípője, jó, a bokája kissé vastagabb volt az ideálisnál és a vállai, a sok gyermekkori kísérletezés miatt, némileg befelé álltak, kettes alá, mondanák rá a dzsentrikaszinóban a második üveg pezsgő után, dolgoztunk már rosszabb anyagra is.

Hanem a feje, az bizony menthetetlen volt. Márton Irma egy férfifejet viselt a nyakán, markáns, baltával faragott férfifejet, amilyet ekkoriban százszámra fényképeztek a szociofotósok az erdélyi havasokban: birkapásztorok, erdőkerülők viselnek effélét. Ráadásul a Márton Irma feje egy számmal nagyobb is volt a kelleténél. Mintha egy farsangi maszkot viselne, úgy festett: egy női Zuboly, akibe, fájdalom, egyetlen Titánia (pontosabban Titán) se szerelmesedett bele Szent Iván éjszakáján. (Se.)

Ezen a fejen nem segített semmi. Sem a selymes haj, sem a zöld szem, sem a púder, a rúzs, a kozmetikus. Ezt a fejet viselni kellett, elviselni, büszkén és dacosan, majdnem azt mondottam, férfimód.

Márton Irma eleinte nem fogta fel, mekkora a baj. Azt hitte, azért nem talált eddig párt magának, mert nem is keresett. Vagy hogy nem

hagyta magát keresni. Most, hogy majd másképp lesz, biztosan akad majd valaki, akivel boldog lehet. Hiszen minden férfi megnyalhatja mind a tíz ujját, ha ilyen nőt kap, mint ő: okos, dolgos, becsületes, megbízható. És a jövendőbelijének még az anyósát sem kell majd kerülgetnie.

Úgyhogy eleinte a Márton Irma is magasra tette a lécet. A Ramon Navarróval meg a Rudolph Valentinóval indított. Aztán jött a Törzs Jenő meg a Jávor Pál. Aztán az alorvos úr. Aztán a kántor a Kálvin téri templomból. Aztán a házbéli pucerájos, aki nemrégiben megözvegyült. Aztán a sarki rendőr. Aztán a trafikos, aki az egyik lábát ott feledte Isonzónál. Aztán bárki más, az utcaseprő, a sintér, a vándorköszörűs, a búr a búrkalappal. De fájdalom, Márton Irma érzelmeit se a Ramon Navarró, se az alorvos, a kántor, a pucerájos, a rendőr, a trafikos, de még a búr se viszonozta. (A búrkalappal.) Nem is tudtak róla. Észre se vették. Átnéztek rajta, mint az üvegen.

Tizenkét kemény évébe telt a Márton Irmának, mire felfogta, hogy vesztett. Hogy neki soha nem lesz férje, aki átölelje, nem lesz gyereke, akit féltve babusgathat, hogy neki nem lesz családja soha. Éppen harmincéves volt, amikor ezt megértette. A Hűvösvölgyben kirándult magányosan, vadvirágokat gyűjtött csokorba, azokkal szállt fel aztán az ötvenhatos villamosra. Két kamasz ült egymással szemben, mindketten felpattantak udvariasan, Márton Irma leült menetirányban, és kibámult az ablakon. A kamaszok ott álltak mellette, előbb csak kuncogtak valamin, aztán az egyik, el-elnevetve magát, elmesélt egy viccet a barátjának, ami, hangsúlyozta, valamiért éppen most jutott eszébe. „Kisasszony, szereti Ön a természetet? Igen?! Pedig csúful elbánt magával!" A suhancok hosszan, harsányan kacagtak a korukbeliek kegyetlen módján, Márton Irma pedig, arcát egészen az ablaküveghez tapasztva, sírva fakadt.

Legutóbb akkor sírt, amikor értesült a szerettei haláláról.

És aztán soha többé, egész hátralévő életében.

A Széll Kálmán téren már nem szállt át másik villamosra, harminckét perc volt gyalog a Visegrádi utcai lakás, addigra számot vetett a helyzetével, és fegyelmezetten végigtekintett a következő évtizedeken, melyeket magányosan fog leélni. A végigdolgozott hétköznapokon, a takarítópéntekeken, a laza vasárnapokon, melyek, mint egy végtelenített filmszalag, peregtek le a szeme előtt. Mindent tudott már, ami hátravan. Mint egy szigorított életfogytiglan: nincs is más dolga, mint várni a halált.

Márton Irma valaha nagy családról álmodott. Aztán egy kisebbről. Aztán bármilyenről. A harmincadik születésnapján aztán végleg eltemette a vágyait, s lezárta a kelengyés ládáját.

Vénkisasszony, ízlelgette a kifejezést, ez lett belőle, Irma néni.

Hosszú hónapokba telt még, mire a sejtjei is belenyugodtak a változtathatatlanba. Amire végre beletörődött, hogy épp neki, aki ezreket segített már világra jönni, épp neki nem lesz gyermeke soha, pedig a teste alkalmas volna rá. Jött akkor egy nehéz szakasz még, amikor gyűlölni kezdett minden terhes nőt, minden újszülöttet. Amikor összeszorított foggal ment be a klinikára, és alig várta, hogy végezzen. Nehezen múlt el, hónapokig tartó önnevelés eredményeként, és sohasem került többé olyan bensőséges kapcsolatba a hivatásával, mint régen. De azért már tudott örülni, amikor egy csecsemő először sírt fel a kezében – akkor, néhány pillanatra, érezhette úgy, hogy ez az ő gyermeke.

De többé nem ülte meg a születésnapját. Június negyedike egyébként is a nemzet gyászünnepe lett az utóbbi években, hát legyen az ő magángyász-ünnepe is. Az országnak a múltja veszett el, neki a jövője.

Ebben az évben egyébként is takarítópéntekre esett, Márton Irma úgy súrolt, suvickolt, kefélt, mintha az élete múlna rajta. Aztán felöltözött, és elindult az UFA-moziba. Ezren egy ellen, német film, biztosan megint megnyerik benne visszamenőleg a világháborút, újabban úgy szokták, gondolta.

Már a jegyért áll sorban, amikor eszébe jutott valami. Kisétált a Berlini térre, megvárta a következő hatost, és bement a klinikára. Elkerülte a saját birodalmát, nem akarta halálra ijeszteni viháncoló beosztottjait, átsétált a keleti szárnyba, a koraszülött osztályra. A főnővért Abigélnek hívták, Orsolya-rendi apáca volt azelőtt, de tizenötben addig ápolt egy sebesültet, aki a szerb fronton kapott tüdőlövést, hogy beleszeretett és kiugrott a rendből – vele jól megértette magát a Márton Irma. Abigél nővér felvont szemöldökkel sietett elé.

– Vagy három hete átküldtem hozzátok egy kis emberkezdeményt. Szeretném tudni, meddig futotta az erejéből.

A másik elmosolyodott.

– A Molnár Istvánka? Él még, él bizony. Nem mondom, hogy ez biztosan így is marad, de azt mondom, hogy ma már több az esélye, mint három hete volt.

Abigél egy eldugott kis szobába vezetette kolléganőjét. Azelőtt mintha ez a helyiség az éjszakás nővér pihenője lett volna, gondolta a szülésznő. A szobában csak egy ágy volt, az ágyon pedig egy furcsa szerkezet: mintha egy fém tepsit üvegburával fedtek volna le. A tepsiben a kisfiú feküdt, oldalára fordulva, mezítelenül, csak egy vékony pelenka volt a teste alatt.

– Hát ez mi?

– Inkubátornak hívják. Egyenletes meleget ad a babának. Amerikában már használják, Horn doktor valami szaklapban olvasott róla, hát megépíttette a Csonka János műhelyében. Ez a prototípus.

– És a gyerek hogy bírja?

– Eddig jól. Szerelgetjük, javítgatjuk. – Abigél nővér elmosolyodott. – Úgy értem, a gyereket.

– A rokonok beleegyeztek?

– Miféle rokonok? Az anyja meghalt, az apja hivatalosan lemondott róla. Itt mi azért harcolunk minden erőnkkel, hogy maradjon életben, és aztán mehessen a lelencbe.

A kisfiú felnyögött, és valami önkéntelen védekező mozdulatot tett a jobb kezével. Márton Irma nézte, csak nézte ezt a vézna testet, ezt az emberkezdeményt, aki még nála is védtelenebb, kiszolgáltatottabb, csúnyább és árvább volt, és valami sosem érzett melegség áradt szét a szívében.

– Istvánka – suttogta maga elé.

Kifelé menet Abigél még megfogta a könyökét.

– Frigyesi professzor úrnak nem kell erről az inkubátorról tudnia. Nem nagy híve a technikai újításoknak. A természet bölcsebb mindannyiunknál, szokta mondani.

Márton Irma elhúzta a száját.

– Bölcsebb, az lehet, de hogy szíve nincs, az biztos.

**9.**

Márton Irma harminckét éves, budapesti illetőségű, reformált vallású hajadon attól kezdve minden nap meglátogatta kis védencét. Volt, hogy csak nézte, az inkubátor üvegén át, hogy alszik, hogy nyöszörög, de volt – ha éppen Abigél nővér adta az ügyeletet – hogy elkérte a cuclit, a melléhez emelte a kicsit, és megpróbálta belétuszkolni a másoktól gyűjtött anyatejet. De kiderült, hogy amilyen ügyes szülésznő a Márton Irma, pótanyának annyira ügyetlen. A cuclisüveg folyton kicsúszott a gyermek szájából, a kölcsöntej végigcsorgott az arcán, s a kicsi édesdeden elaludt a női szívverés andalító dallamára. Abigél nézte egy darabig, hogyan bénáskodik a kolléganője, aztán kivette a kezéből a tejesüveget, az alkarjára fektette a csöppséget, és lenyomta a torkán a végét.

– Gyerünk, fiacskám, hízzál, mert különben sosem lesz belőled katona!

A gyerek meg öklendezett, nyelt, kékült, de lassan kezdett gyarapodni végre.

Három hónap után átvitték a csecsemőosztályra. Ott még várt rá néhány apró műtét, igazítás – csak be kellett fejezni, amit a természet oly hirtelen, oly hebehurgyán abbahagyott –, de akkor már a Horn doktor is

hajlandó volt kijelenteni, hogy csak nem üt be a mennykő, Molnár István életben marad.

A kisfiú féléves korában érte el a normális szülési súlyát, s akkor elkezdte behozni a lemaradást: minden nap produkált valamit, oldalra fordult, felemelte a fejét, gőgicsélt. Márton Irma egyre többet állt az ágyánál, már a vasárnapjaiba is beépített egy látogatást a gyermekosztályra – még ha a Nemzeti Múzeum kárát látta is a dolognak –, és a gyermek egy idő után kezdte megismerni látogatóját. Márton Irma legalábbis úgy látta, hogy minden alkalommal rámosolyog, és még mintha integetne is neki. Márton Irma kezdett belejönni az etetésbe, a pelenkázás, sétáltatás és egyéb teendők pedig különben is jól mentek neki.

Egy napon, a délutáni vizit után Márton Irma vett egy nagy levegőt, aztán bekopogott a Horn doktor szobájába.

– Szeretnék örökbe fogadni egy kisfiút az osztályáról, doktor úr!

Horn doktor valami receptet írt éppen, föl se nézett, úgy mondta.

– Azt a kis békát, ugye, aki egy kilóval született, öt hónapra?

Ilyen volt a Horn doktor, a neveket sosem jegyezte meg, csak az adatokat.

– Azt, igen, a Molnár Istvánt.

– Jól meggondolta, Irma, kedves?

A szülésznőnek elkerekedett a szeme. Horn doktor még sose szólította a nevén. Eddig azt hitte, azért, mert nem is tudja a nevét.

– Meggondoltam.

Horn Béla most felnézett a papírjaiból.

– És a férje mit szól hozzá?

Márton Irmának rövid időn belül másodszor volt oka meglepődni. Azt hitte, az egész klinika – mit a klinika, az egész város, az egész ország, sőt, az egész kerek világ – pontosan tudja, hogy ő még nem ment férjhez. Úgy látszik, tévedett.

– Hajadon vagyok, doktor úr. – Aztán, csak úgy, a nyomaték kedvéért, hozzátette: – a magam ura.

Horn doktor akkorát sóhajtott, hogy a sztetoszkóp nagyot zörrent a mellkasán.

-Az baj. Akkor a törvény szerint nem fogadhat örökbe. – Széttárta a karját. – Menjen gyorsan férjhez, annyit tudnék javasolni.

– Nem volna...nem lehetne…valami más lehetőség?

Horn elkezdett járkálni fel-alá a szobában.

– Hát, esetleg, benyújthatna egy kérvényt a belügyminiszter úrnak, kivételességet kérve. Ha akarja, írhatok hozzá valami ajánlás-félét, hogy maga egyedül is felér két emberrel.

– Köszönöm. – suttogta Márton Irma aztán izzadó tenyérrel kisomfordált az osztályos orvos szobájából.

Horn doktorra nem lehetett panasz, olyan ajánlást írt a Márton Irma kérvényéhez, hogy belügyminiszter legyen a talpán, aki erre nemet tud mondani. Az aktuális magyar belügyminiszter, Keresztes Fischer Ferenc, azonban, fájdalom, éppen a talpán volt, és egy formanyomtatványos levélben, a vonatkozó törvényhelyre hivatkozva, elutasította a beadványt. Horn doktor a fejét csóválta, de aztán azt mondta a Márton Irmának, ő tovább nem tudja tartani a hátát, eddig is csak kedvenc szülésznője kedvéért állomásoztatta itt ezt a porontyot, de jövő héten átutaltatja az árvaszék kebelébe, ők majd eldöntik, hova kerüljön.

Márton Irma az utolsó napokat és éjszakákat a kisfiú ágya mellett töltötte. Búcsúzóul kötött neki egy kis mellényt, belehímezve a gyermek monogramját. Csak akkor vette észre, hogy azonos az övével.

– Gyopárosfürdő – vetette oda Horn doktor egy vizit után.

Márton Irmának úgy kellett megnézni az atlaszban.

Négy óra huszonkét perc – állapította meg Márton Irma, amikor leszállt Orosházán a vonatról. Onnan már csak tizenhét perc volt egy homokfutóval, mely éppen vendégekre vadászott a vasárnapi állomáson.

– A fürdőbe?

– Az árvaházba.

A kocsis nem is igen kérdezett semmit aztán az úton.

Hajdani vadászkastély, börtönné alakítva – vonta le a következtetést Márton Irma, amikor megpillantotta az épületet. Díszes ablakok, sok-sok új ráccsal. A legkisebbek termében húszan feküdtek, magas, rácsos ágyakban. Istvánka nem ismerte meg: a plafont nézte, sírásra görbült szájjal.

Vinczének hívták az igazgatót. Körgallért viselt, mint a papok, és úgy is beszélt, kenetteljesen.

– Mindannyian a Mindenható kezében vagyunk!

Márton Irma egy borítékot tett az asztalra. Aztán elmondta, hogy mi a szándéka, de ahhoz még el kell hárítania egy-két akadályt. Arra kéri az igazgató urat, akadályozza meg, hogy valaki más fogadja örökbe a kisfiút.

Az igazgató felnyitotta a borítékot, aztán a szájával fitymáló mozdulatot tett.

– Előleg – mondta Márton Irma.

– Meglátom, mit tehetek.

Az igazgató az ajtóban még megállította.

– Ha esetleg nem tudnának elhárulni az akadályok, volna egy másik lehetőség is, kisasszony. Négy éves kortól ki lehet vinni a növendékeket

időszakosan, nevelőszülői formában. Az egyes időszakok hosszát az igazgatóság döntheti el.

– Értem. De az még több, mint három év.

– Elszalad hamar. Főleg, ha az ember rendszeresen olajozza a szekeret.

Márton Irma bólintott, hogy megértette. Attól kezdve havonta ötven pengővel olajozta a Molnár István fejlődését, a pénzt az igazgató úrnak címezve. Jött is a válaszlevél minden alkalommal, hogy a gyermek szépen fejlődik, s bár volt iránta érdeklődés, az a döntés született, hogy egyelőre maradjon állami gondozásban.